

Elevhälsoplan

Läsåret 2018/2019

Krokslättsgymnasiet

2019-01-07

Innehåll

1	Elevhälsans uppdrag – främjande, förebyggande, åtgärdande	4
2	Inkluderande undervisning – extra anpassningar och särskilt stöd	6
3	Främja närvaro och utreda frånvaro	8
4	Hälsobesök	10
5	Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa	12
6	Aktiviteter läsåret 2018/2019	Fel! Bokmärket är inte definierat.3

1 Elevhälsans uppdrag – hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Elevhälsans uppdrag

Elevhälsoplanen är ett stöd för rektor, lärare och elevhälsa i det dagliga arbetet med att stötta eleverna att nå utbildningens mål. Innehållet är övergripande och beskriver gemensamma rutiner på Krokslättsgymnasiet. Blanketter för att stödja detta arbete finns på Schoolsoft.

Arbetet med det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser bedrivs på olika nivåer – organisation, grupp och individ. Elevhälsans insatser kan bidra till att belysa både företeelser och strukturer som kan utgöra hälsorisker eller hinder och sådant som främjar elevens utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan träffas varje vecka.

Hälsofrämjande arbete

Hälsofrämjande insatser är generella insatser syftar till att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. I det främjande arbetet beaktar vi hälsa och levnadsvanor, vi arbetar med normer och värden såsom diskriminering och kränkande behandling. Vi ser över lärmiljön, jobbar tidigt med stödinsatser och främjar skolkännsvar genom att låta eleverna veta att hög skolkännsvar är en grundförutsättning för att nå utbildningens mål.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar om att minska risken för ohälsa. Planeringen av det förebyggande arbetet utgår från kunskapen om vad som orsakar ohälsa, och vilka miljöfaktorer som kan leda till ohälsa eller svårigheter med att nå utbildningens mål. I det förebyggande arbetet kan elevhälsan kartlägga verksamheten för att identifiera riskområden, exempelvis andelen rökare, hur många elever som är stressade, hur många elever som är utsatta för kränkande behandling eller diskriminering.

Åtgärdande arbete

Åtgärdande insatser är insatser för att hantera problem och situationer som har uppstått i en organisation, i en grupp eller hos en individ. För elevhälsan är åtgärdande insatser till exempel det arbete som sker inom ramen för utarbetande av ett särskilt stöd- och åtgärdsprogram. Elevhälsans insatser kan även behövas vid akut kris- och konflikthantering. Elevhälsan har ett särskilt ansvar när det gäller att utreda och kartlägga elevers svårigheter att nå målen.

Att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling

Krokslättsgymnasiet och skolenhetens elevhälsa bestående av rektor, specialpedagog, skolkurator och skolsköterska har beredskap och kompetens för att hantera och åtgärda trakasserier, diskriminering och kränkande behandling. Så snart någon i personalen på skolan fått kännedom om att en elev känner sig kränkt så måste de agera och informera rektor eller elevhälsan. Elever kan också vända sig direkt till lärare, elevhälsa, rektor eller annan personal. Om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skolan skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring det som uppgivits.

För utförligare information gällande kränkande behandling hänvisas till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

2 Inkluderande undervisning – extra anpassningar och särskilt stöd

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt utifrån utbildningens mål.

Bestämmelserna om ledning och stimulans innebär att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag. Utbildningen ska ta hänsyn till alla elevers olika behov, där en strävan ska vara att uppväga skillnader i deras förutsättningar.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot målen ska stödjas. Elevhälsans arbete kan också bidra till att undanröja hinder för enskilda elevers lärande.

Två former av stödinsatser

Ur Skolverkets allmänna råd:

En del elever är i behov av ytterligare stöd, utöver den ledning och stimulans som ges i den ordinarie undervisningen, för att utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Genom att sätta in tidiga och adekvata stödinsatser ges alla elever förutsättningar att utvecklas i riktning mot utbildningens mål. Innan stödinsatser riktade mot individen sätts in är det viktigt att skolan har sett över hur organisationen omkring eleven ser ut. Det kan bland annat ske genom att se över hur resurser fördelas, vilka pedagogiska metoder som används, hur den aktuella elevgruppen fungerar och hur elevens lärmiljöer är organiserade.

Extra anpassningar

Extra anpassningar är en stödinsats av mindre ingripande karaktär som normalt är möjlig att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det måste inte fattas något formellt beslut om denna stödinsats. En skicklig pedagog har förmågan att göra extra anpassningar på egen hand. Specialpedagog kan hjälpa till att beskriva vilka extra anpassningar en elev behöver.

Lärmiljön har stor påverkan för elevers möjlighet att utvecklas mot utbildningens mål. Det handlar om fysisk miljö som ljud, luft och utemiljö. Det handlar också om social miljö, värdegrund, trygghet och gemenskap. Den pedagogiska miljön med pedagogiska strategier och upplägg, förståelse för olika sätt att lära är också viktig i arbetet med extra anpassningar.

Särskilt stöd

Särskilt stöd är insatser av mer genomgripande karaktär som normalt inte går att göra inom ramen för ordinarie undervisning. Innan man bestämmer sig för särskilt stöd måste skolan göra en utredning. Det är rektorn som ska se till att det görs och som beslutar om särskilt stöd. Särskilt stöd måste dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Exempel på särskilt stöd är regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne som undervisning av speciallärare under en längre tid, enskild undervisning, placering i särskild undervisningsgrupp.

3 Främja närvaro och utreda frånvaro

Skolfrånvaro

Elever i grundskolan och i gymnasiet har närvaroplikt, det vill säga skyldighet att delta i den utbildning som anordnas om eleven inte är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli. Det räcker inte med att eleverna befinner sig på skolan, utan de måste delta i undervisningen.

Upprepad ströfrånvaro, det vill säga frånvaro från enstaka lektioner eller dagar, bör tas på allvar eftersom det kan vara ett tecken på bakomliggande problem. Till exempel visar studier att skolkande elever oftare än andra agerar asocialt, använder droger och begår allvarliga regelbrott i skolan.

Främja skolnärvaro

Skolans arbetsmiljö kan i sig främja närvaro eller bidra till att frånvaro uppstår. En god lärandemiljö, med undervisning som anpassas till den enskilda elevens behov, främjar motivationen att delta i utbildningen. När det gäller barn och ungdomar som lever i utsatta situationer är det särskilt viktigt att skolan arbetar med att främja närvaro eftersom omfattande frånvaro kan leda till ytterligare svårigheter för en elev i en sådan situation.

Lärande och hälsa påverkas av samma generella faktorer och därför behöver elevhälsan samverka med övrig personal och delta i arbetet med att främja närvaro. Uppgifter där elevhälsans medverkan är viktig rör bland annat frågor om elevernas arbetsmiljö. Inom elevhälsan finns också kunskaper om individer och grupper av elever som är väsentliga i sammanhanget. Elevhälsan blir därigenom ett stöd i arbetet med att främja närvaro.

Skolmotstånd och ogiltig skolfrånvaro

Det finns två, delvis överlappande, typer av ogiltig skolfrånvaro. Skolmotstånd definieras som frånvaro som vårdnadshavarna känner till och handlar om att eleven visar kraftiga känslomässiga reaktioner på att gå till skolan. Det gäller vanligen elever som har en komplicerad livssituation och det är ofta svårt att bedöma orsakerna till frånvaron.

Ogiltig skolfrånvaro (skolk) innebär att vårdnadshavarna inte känner till frånvaron och att det inte i första hand är obehag i skolsituationen som styr elevens frånvaro. Enligt CSN räknas all ogiltig frånvaro som skolk för elever på gymnasiet. Skolan ska rapportera till CSN när en elev skolkar mer än några enstaka timmar under en månad och om det sker vid upprepade tillfällen

Frånvaroregistrering

Tidig upptäckt och tidiga insatser vid stor ogiltig frånvaro är framgångsfaktorer för att få tillbaka eleverna i undervisningen. Att förebygga långvarig frånvaro innebär att skolan måste arbeta systematiskt med att registrera frånvaro samt följa upp frånvaron noggrant och omedelbart.

På Krokslättsgymnasiet har vi följande rutiner vid frånvarohantering:

- Administrativ personal tar fram listor på elever som har olovlig frånvaro överstigande CSN:s riktlinjer – detta sker en gång i månaden
- Listorna går igenom och gallras av elevhälsan vilka beslutar vilka elever som ska varnas för indragning av studiemedel – administrativ personal skickar varning till berörda elever
- Orsakerna till frånvaron utreds efter varning för indragning av studiemedel
- Om varnad elev har fortsatt hög ogiltig frånvaro vid nästkommande månads genomgång meddelar administrationen detta till CSN
- Om elev som har fått sitt studiemedel indraget och vid genomgång av närvaro åter har god närvaro meddelar administrationen CSN att eleven ska få tillbaks sitt studiemedel

4 Hälsobesök

Alla elever i gymnasieskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök. Andra begränsade hälsokontroller kan vara uppföljningar av problem som har identifierats vid de ordinarie hälsobesöken. Enligt skollagen har eleven även rätt att vid behov få enklare sjukvårdsinsatser. Med enklare sjukvårdsinsatser avses händelser som sker under skoldagen och vid behov skickas vidare till sjukvården.

Det kan behövas en nära samverkan med behandlande läkare eller annan ansvarig instans om det påverkar utbildningen. Här har skolsköterskan och skolläkaren viktiga roller.

Hälsosamtal vid hälsobesök

Hälsosamtalet är en del av elevhälsans medicinska och hälsofrämjande arbete och är ett samtal mellan eleven och skolsköterskan som syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa. Hälsosamtalet ska vara elevcentrerat och innefattar information, rådgivning och lärande som utgår från elevens egna behov och resurser. Genom ett elevcentrerat hälsosamtal får eleven möjlighet att reflektera över sina egna förutsättningar och val för att stärka sina möjligheter till ett hälsosamt liv. Hälsosamtalet kan också ge eleven möjlighet att berätta om sådant som oroar, till exempel om det finns missbruk eller andra allvarliga svårigheter i hemmet, eller om eleven utsätts för kränkande behandling i skolan eller på fritiden.

Hälsoformulär inför hälsobesök

Inför besöket lämnar skolsköterskan ut strukturerade hälsoformulär som besvaras av elev. Hälsoformulär är ett verktyg som används för att skapa förståelse för elevens hälsa, levnadsvanor såsom mat, fysisk aktivitet och sömn, samt livssituation. Hälsoformuläret kan bidra till att ge struktur åt ett individcentrerat hälsosamtal samt underlätta för eleven att reflektera över olika faktorer betydelse för hälsan. Ett hälsoformulär kan också ge skolsköterskan stöd i hälsosamtalet och underlätta dialogen. Fördelarna med hälsoformulär är bland annat att obekväma frågor normaliseras eftersom alla förväntas svara på dem. Dessutom finns större förutsättningar för att identifiera hälsoproblem och ohälsosamma levnadsvanor genom strukturerade samtal.

Hälsobesök år ett i gymnasieskolan

Det enskilda samtalet med gymnasieeleven bör i första hand utgå från vad eleven själv uppfattar som angeläget. Skolsköterskans screening sker utifrån ett basprogram beslutat av Mölndals stad. Elever som påbörjar vissa gymnasieprogram kan behöva särskilda bedömningar och undersökningar. Det kan också behövas inför en del arbetsplatsförlagt lärande.

Skolsköterskans öppna mottagning

Skolsköterskans öppna mottagning utgör inte sällan en "oas" för elever med svårigheter och problem. Skolsköterskan kan bli en viktig stödperson för dessa elever. Skolsköterskan kan också identifiera om en elev är i behov av särskilt stöd eller upptäcka om en elev far illa eller riskerar att fara illa i enlighet med socialtjänstlagen.

Genom besök på den öppna mottagningen kan eleven tillsammans med skolsköterskan också reflektera över hur eleven kan påverka sin hälsa och livssituation.

Skolsköterskans mottagningsverksamhet är därför en viktig del i elevhälsans generella hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.

5 Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa

Sambandet mellan lärande och psykisk hälsa är ett centralt område för elevhälsan. Elevers hälsa, inte minst den psykiska hälsan, har stor betydelse för skolprestationer, välbefinnande och möjlighet att fungera i skolans sociala miljö. Omvänt har en elevs skolprestationer stor betydelse för den mentala hälsan. Det innebär att det finns ett dubbelriktat samband mellan hälsa och lärande.

Det är viktigt att alla som arbetar i skolan strävar efter att tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd bland eleverna, innan de har fått mer omfattande problem. Det är viktigt att sådan beredskap präglar alla elevhälsans kontakter med elever.

Skyddsfaktorer som främjar psykisk hälsa

Påfrestningar kan aldrig undvikas, men barn och ungdomar kan lättare möta svårigheter på ett konstruktivt sätt om de upplever att de kan överblicka, förstå och se ett sammanhang i sin situation. Förutsättningarna är betydligt bättre för barn som växer upp under trygga och stabila förhållanden, och som har erfarenhet av en begriplig och förutsägbar tillvaro som de upplever som möjlig att påverka. De har helt andra förutsättningar att utveckla sådana kompetenser än barn för vilka det motsatta gäller.

Det betyder att skolmiljön har stor betydelse för hur en elev upplever sin situation och psykiska hälsa. Om stämningen i skolan präglas av trygghet och värme samt acceptans för varandras olikheter har eleven mycket lättare för att uppleva sin omvärld som begriplig än om han eller hon ständigt är osäker på om något hotfullt ska hända. På samma sätt känns världen mer begriplig och förutsägbar om undervisningssituationen är strukturerad, överblickbar och anpassad till elevens förutsättningar samt möjlig att påverka.

Psykisk ohälsa

Med psykisk ohälsa avses psykiska symtom som är oönskade och som ökar risken för psykisk sjukdom. Vanliga uttryck för psykisk ohälsa är nedstämdhet, oro, koncentrationssvårigheter, trötthet eller sömnsvårigheter. Psykisk ohälsa kan också visa sig som psykosomatiska symtom, till exempel magont och huvudvärk. Utagerande beteendeproblem som bråkighet eller överaktivitet kan vara andra uttryck för psykisk ohälsa. När de psykiska symtomen ger stort lidande och en stor påverkan på livssituationen kan de definieras som psykisk sjukdom eller med psykiatriska diagnoser enligt sjukvårdens klassifikations- och diagnosystem.

Elevhälsans uppgifter

Elevhälsan medverkar därmed till att uppmärksamma psykiska hälsoproblem hos elever, utreda orsakerna till ohälsa och ge varje elev förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare medverkar elevhälsan till att skapa en skolsituation utan hinder för lärande, utveckling och hälsa så att eleven har möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen och kan utvecklas så långt som möjligt. Elevhälsan kan fortlöpande handleda och ge råd, på både grupp- och individnivå, samt vara kontaktväg till behandlingsansvariga och till vårdnadshavare.

Det ingår i elevhälsans individuellt riktade arbete att

- bidra med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa
- uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem
- uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa
- bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd

Att upptäcka elever med tecken på psykisk ohälsa

Den pedagogiska personalen som dagligen möter elever har förstås störst möjlighet att se hur en elev mår och klarar sitt skolarbete liksom att uppmärksamma förändringar hos eleven, exempelvis när det gäller frånvaro eller sänkta skolprestationer. Det kan dock vara svårt för den enskilde läraren att tolka elevens beteende, förstå orsaken till det eller veta hur han eller hon ska handla. I en sådan situation kan elevhälsan bidra med sin kunskap genom att ge lärare råd om förhållningssätt och stöd. Lärarens uppgift är i första hand att stötta elevens lärande medan elevhälsan kan bidra med annan information och kunskap om elevens situation. Därför behövs ett nära samarbete och naturliga kontaktpunkter mellan den pedagogiska personalen och elevhälsan.

Det är viktigt att man i skolan är uppmärksam på plötsliga förändringar i en elevs uppförande och beteende, exempelvis bristande intresse för vardagliga aktiviteter, försämrade skolresultat, minskad motivation för skolarbete, upprepad ogiltig frånvaro, kraftigt ökat missbruk, våldshandlingar.

Rutiner vid oro om stark psykisk ohälsa

Om du får kännedom att elever visar att de är deprimerade, yttrar självmordstankar eller uppvisar självmordsbeteende, självskadebeteende har skolan följande rutiner:

- Kontakta någon person ur elevhälsan, kurator, skolsköterska eller rektor. Underrätta mentor. Vid akuta fall kontaktas vårdnadshavare/god man.

- Dokumentera diskussioner och hantering av enskild elevs situation. Utred skolans påverkan på den enskilda elevens mående. Kartlägg elevens situation i skolan och utanför skolan.
- Den samlade elevhälsan kartlägger läsårets eventuella händelser för att analysera och försöka få syn på strukturella problem i studiesituationen, skolvardagen.

6 Aktiviteter läsåret 2018/2019

Hälsofrämjande aktiviteter läsåret 2018/2019 är

- ANDT – utbildning till personal
- Krokslättsdagen – en hälsofrämjande aktivitet den 4 september 2018
- Psykisk ohälsa – föreläsning till elever
- Sömnens betydelse för skolframgång – elevhälsan besöker enskilda klasser och för samtal om detta
- Matvanors betydelse för skolframgång – elevhälsan besöker enskilda klasser och för samtal om detta

För personal i skolan är det viktigt att utbilda sig, fortbilda sig eller skapa ny förståelse för olika sociala problem som våra elever kan befinna sig i. Att upprätthålla en beredskap bland skolans personal gällande olika sociala problem genom fortbildning i egen eller yttre regi kan bidra till ett bra och medvetet bemötande av våra elever.